

P. ROSSANO, G. RAVASI, A. GIRLANDA, *Nuovo Dizionario di Teologia Biblica*, Edizioni Paoline, 1988, ss. XXII + 1738.

Edizioni Paoline wyspecjalizowały się ostatnio w publikacji pożytecznych słowników podręcznych z różnych dziedzin teologii i nauk humanistycznych. Otrzymaliśmy w ten sposób: *Nowy słownik encyklopedyczny teologii moralnej* (już 7. wydanie), *Nowy słownik teologiczny* (4. wyd.), *Mały słownik biblijny* (5. wyd.), *Nowy słownik duchowości* (4. wyd.), *Nowy słownik liturgiczny* (3. wyd.), *Nowy słownik mariologiczny* (2. wyd.) i kilka innych. Wśród nich ukazał się *Nowy słownik teologii biblijnej* — praca zbiorowa 36 znanych biblistów włoskich i 5 zagranicznych, pod kierunkiem bpa Pietro Rossano, rektora Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie i biskupa pomocniczego Rzymu dla duszpasterstwa kultury, ks. Gianfranco Ravasio, profesora egzegezy starotestamentalnej na wydziale teologicznym w Mediolanie oraz o. Antonia Girlandy SSP, profesora em. w Papieskim Wydziale Teologicznym „San Bonaventura” w Rzymie.

Słownik obejmuje 166 haseł monograficznych w porządku alfabetycznym i 35 haseł odnośnikowych. Hasła zostały opracowane bardzo starannie: każda księga biblijna posiada obszernie omówienie historyczno-literacko-teologiczne, postaci biblijne, kategorie i zagadnienia literackie, teologiczne i metodologiczne, pojęcia i idee. Każde hasło zaopatrzone odpowiednią bibliografią.

Słownik ma charakter popularnonaukowy, mogą z niego korzystać i bibliści, i duszpasterze, i świeccy. Bardzo pomocny skorowidz analityczny.

Zwraca uwagę staranna edycja: format 13 x 22 cm, druk na papierze indyjskim, twarde oprawa w futerale.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

M. LURKER, *Słownik obrazów i symboli biblijnych*. Tłum. bp Romaniuk. Poznań 1989.

Literatura biblijna w Polsce została wzbogacona o kolejne tłumaczenie obcojęzycznej pozycji typu słownikowego, które po *Słowniku teologii biblijnej* (red. x. Léon-Dufour, Poznań—Warszawa 1985³) i *Słowniku Nowego Testamentu* (X. Léon-Dufour, Poznań 1986²) — tym razem dotyczy obrazów i symboli w Piśmie świętym. Stało się to za sprawą ks. bpa Kazimierza Romaniuka, który dokonał tłumaczenia III wydania (I wyd. — 1973 r.) książki Manfreda Lurkera, *Wörterbuch biblischer Bilder und Symbole*, München 1987³.

Manfred Lurker — jeden ze współczesnych egzegetów zachodniemieckich — swoją działalność naukową poświęcił na dogłębne poznawanie znaczeń licznych symboli, obrazów, przenośni, cyfr, mitów i legend, które czytelnik Biblii może dostrzec niemalże na każdej jej stronie. Świadczy o tym bibliografia prac M. Lurkera, która dotyczy przede wszystkim tych zagadnień i związanych z nimi problemów. Wystarczy tu wspomnieć choćby: *Symbol, Mythos und Legende in der Kunst*, Baden—Baden 1974; *Der Baum in Glauben und Kunst*, Baden—Baden 1976; pracę zbiorową pod redakcją tegoż autora: *Wörterbuch der Symbolik* Kröners Taschenbuchausgabe 464, Stuttgart 1979; *Der Kreis als Symbol*, Tübingen 1981; *Alder und Schlange. Tiersymbolik im Glauben und Weltbild der Völker*, Tübingen 1983. Przeglądając zaś literaturę, dotyczącą pojęcia symbolu w Biblii (nie bez znaczenia jest w tym względzie, wspólna praca M. Lurkera, W. Biesa i H. Schneidera: *Bibliografie zur Symbolik, Ikonographie und Mythologie*. Internationales Referateorgan. Jahrgang 14, 1981, Baden—Baden 1981), odnosi się przekonanie o wielkim zainteresowaniu ową tematyką.